

TÜTÜNLER ISLAK

Turgut Uyar (Ankara, 4 Ağustos 1927 - İstanbul, 22 Ağustos 1985) İstanbul'daki ilköğreniminden sonra, Konya Askeri Okulu, Bursa Işıklar Askeri Lisesi ve Askeri Memurlar okulunu bitirip Posof, Terme ve Ankara'da personel subayı olarak görev yaptı. 1958'de askerlikten ayrılarak Türkiye Selüloz ve Kâğıt Sanayii'nin Ankara şubesinde çalışmaya başladı. Emekliliğinden sonra İstanbul'a yerleşti. İkinci Yeni'nin, Edip Cansever ve Cemal Süreya ile birlikte öncü şairlerinden olan Turgut Uyar, hece ölçüsüyle yazdığı ve toplumsal konuları işleyen ilk iki kitabından (*Arz-ı Hal*, 1949; *Türkiyem*, 1952) sonra, *Dünyanın En Güzel Arabistanı*'yla (1959) bireyin iç dünyası, yalnızlığı ve açmazını eksen tutan bir yaklaşımla, dilde ve duyarlılıkta yeni imkânları zorlayan bir şiirin peşinde oldu. *Tütünler Islak* (1962) ve *Her Pazarteside* (1968) koruduğu bu çizgiyi, *Divan*'la (1970) geleneksel şiirin kalıplarına, *Toplandılar* (1974) ve *Kayayı Delen İncir*'le (1982) söz konusu dönemde yaşanan sınıfsal mücadelenin yansımalarına açtı. Abdülhak Hamit Tarhan ve Yahya Kemal Beyatlı'dan Oktay Rifat ve Metin Eloğlu'na, tek şiirden yola çıkarak bir dizi şairi incelediği *Bir Şiirden* (1983) adlı bir de inceleme kitabı bulunan Turgut Uyar'ın, *Tütünler Islak* ile 1963 Yeditepe Şiir Armağanı, *Kayayı Delen İncir* ile 1982 Behçet Necatigil Şiir Ödülü ve *Büyük Saat* (1984) ile Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü vardır.

Turgut Uyar'ın
YKY'deki kitapları

- Büyük Saat - Bütün Şiirleri (2002)
Korkulu Uсталık - Şiir Üzerine Yazılar, Söyleşiler,
Soruşturmalar, Bir Şiirden (2009)
“Yitiksiz” (Kitaplarına Girmemiş Şiirleri) (2010)
Dünyanın En Güzel Arabistanı (2016)
Veys (2017)
Bir Şiirden (2017)
Elele Okuyalım - Yazılar ve Söyleşiler 1978-1984 (2018)
Divan (2019)
Kayayı Delen İncir (2024)
Her Pazartesi (2024)
Toplandılar (2024)
Tütünler Islak (2024)

- Doğın Kardeş**
Göge Bakma Durağı - Seçme Şiirler (2008)

TURGUT UYAR

Tütünler Islak

Şiir

YAPI KREDİ YAYINLARI

İçindekiler

- 9 • Çok Üşümek
- 10 • Uyanınca Üşümek
- 12 • Yavaşça Oluyor Ellerime
- 14 • Kurtarmak Bütün Kaygıları
- 16 • Akabakan
- 19 • Ellerimde Bir Çalgı
- 22 • Islaktı Tütünlerle Sülünler...
- 25 • Bir Barbar Kendin Tartar Bir Barbar Aşağlarda,
- 31 • Ay Ölür Yılgınlıktan
- 36 • Övgü, Ölüye
- 45 • Terziler Geldiler

Tütünler Islak

bütün mümkünlerin kıyısında...

ÇOK ÜŞÜMEK

Bir Kalır uzun resimlerde anısı sakallarımızın
Urban içinde Üşüyüp Üşüyüp kaldığımızın

Bir Kalır yanık yağlar kokusu şehirlerde
Uzun nehirlere binip uzaklaşmadıkça

Bir Kalır yabancı yataklarda o oteller
Meydanlar heykeller sizin olmadığınız o her yer

O çok yalnız gerçekli gelip gitmeler

Bir Kalır uzun duvarlar ve onların dipleri
Bir Kalır Yılgın Adamların hep “Evet” dedikleri

Çok üşürdük hep üşürdük üşümekti bütün yaşadığımız
Üşürdü ellerimiz aşkımız sonsuz uzun sakallarımız

Tükenir dağınık diriliği kaşıntımızın bir gün
Bir Kalır uzun kitaplarda anısı çok Üşüdüğümüzün

UYANINCA ÜŞÜMEK

Kurutulmuş bir çiçektiniz sanki, göğünüzü getirdim
Karşılıklı bakışan suların ve en iyisi
Sırmayla süslenmiş bir eski zaman ceketi örttüm
üstlerinize
ırsındınız, uyudunuz, ölmediniz gülümsemeye
uzun bir araba atlarını itiyordu ve
size baktım.

Yaprağın bir soğuk yadırgayan yeşili ancak üstümüzdeydi
Dumandan karanlıktan uykunuz uzuyordu, sıcaktan
uyuyordunuz...
ve evler birbirlerinden eskirlerse
ve eskiden olmak tükenirse,
ve yalnızlığınızın bütün yakılmış mumları erirse,
ve sırmalı uykudan usul usul uyanırsanız
korkmayın...

O zaman lokantalar var daha başka
Akşamla. Ve dindiren şarkısı kendi olmanın
Büyük ve kesin cezalanışı yani sevincin
Uzun içkilerde, uykulu zehirlerde, bir yıl sonra ve her yerde
Yaşamak yani,
bağırarak, gürültüler, geçip gitmesi bir beyaz resmin ve
çökmek,
Sizi titreten taşra aydınlığı yahut birdenbire
Karışıp yalanışılına yaşamanın hani...
solgun gece, uzun ve yuvarlak gece ve o su
ve o çıplanmış bedenlerin sonu gelemez buğusu
sizi alır ve bırakırsa,
sizi bırakırsa
korkmayın...

o zaman uzun antikacılar var gene ve onların dükkânları
kullanılmış takvimlerden artan hüzünler
sizi alır götürürüm, yirmidört parça tentene alırsınız
örtünürsünüz.

YAVAŞÇA OLUYOR ELLERİME

Susuz bir akılık başlayınca aramızdan
yavaşça oluyor ellerime bulaşması,
bir eksiyle yüklü minüskül H harfinden
bir meydan çarpmasından,
beni hatırlamakların

Bunlar bizim kızlarımızdır
Kara güller önlerinde kara
saçları çılginca ikiye ayrılmış,
– hiçbir şey eski açıklığında değil ki –
yavaşça oluyor ellerime bulaşması,
bir ot sesinden bir at akşamından,
tam şehir içinde, otobüs durağında,
birden ulaşılmaz gençlikleri her şeyin...

Yapmayın... Nasıl inanırım eşitliğine!
 Her yerde gençtir o Büyük Su.
 Kıyıdadır,
 boyalı sandallar ve sabah çocuğu kıyısındadır
 Kırları ve ormanı geçince hemen,
 şehir bitince yani çok kolay
 yani lokantalar bitince sayın örtüleriyle,
 kuzuların danaların kıyım yapıldığı kasaplardan sonra
 elmalardan karpuzlardan biraz ötede
 yani uzakta...
 – hiçbir şey artık eski açıklığında değil ki –
 yani kiliseden bozma camilerde
 yani askeriye deposu yapılmış,
 yani burda, orta yerde, ışıktaki ve parada
 zaman zaman gökyüzü gecesi aralığında.

.....

Bir denizin yanında nedir ki bıyıklı ve saçları dökülmüş bir
 adam,
 kötü bir alışkanlıktan başka nedir bir adam...

KURTARMAK BÜTÜN KAYGILARI

Sularsa akmak birgün birgün birgün
Birgün dağlara çıkmak birer birer dağlara çıkmak birgün
Çıkmak çıkmak birer birer birgün dağlara dağlara birgün
Birgün birer dağlara
Ah nasıl dağlara birgün
Ey yorgun atlar, ey geri dönenler, sayı bilmeyen çocuklar

Ey birgün
Çiçek açmak birgün
Dağlara dağlara birer birer dağlara